

רעות יתלבשו פראוי, זכר ונקבה הם. שהרי הזכר היה בבית אל, והנקבה הייתה בְּדֵן. ומתוך שכתוב נפת תטפנה שפתי זרה, נמשכו ישראל אחריו יותר, שכתוב וילכו העם לפני האחד עד דן. ומשום כך היו שני עגלים, ומשך אותם ירבעם לארץ הקדושה, והיה חטא עליו ועל כל ישראל, ומנע ברכות מן העולם, ועליו כתוב (משלי כח) גוזל אביו ואמו וגו'.

ועל כן היו העגלים, שהרי הלבוש הראשון שמתלבש הצד האחר הוא שור, כמו שנתבאר. ואם תאמר, למה הוא עגל ולא שור? אלא ודאי כך ראוי, וכן בכל הצדדים, ראשית הלבוש הוא קטן, והרי בארנו.

ורבן, בני אהובי, פיון שרצו אלהים, ובצד של אלהים נבנה המעשה, האלהים הקדוש, האם, שאוחזת תמיד בזרוע המלך ומעלה את הרצועה, לא הייתה שם, והצטרף משה להיות שם במקומה. פיון שרמז לו הקדוש ברובה הוא, הסתכל.

שרש פעמים רמז לו, אי משה הרועה הנאמן, כמה חזק כחך, כמה גבורתך גדולה. שלש פעמים רמז לו, שכתוב ועתה הניחה לי - הרי אחד. ויחר אפי בהם ואכלם - הרי שמים. ואעשה אותך לגוי גדול - הרי שלש. חכמתו של משה בשלשת הרמזים הללו. אחז בזרוע מינו - כנגד הניחה לי. אחז בזרוע שמאלו - כנגד ויחר אפי בהם ואכלם. התחבק בגוף המלך - כנגד ואעשה אותך לגוי גדול. וכשהתחבק בגוף, ושתי זרועות מצד זה ומצד זה, לא יכול להתנענע לצד בעולם. זו הייתה

ונוקבא אינון. דכר הוה בבית אל, ונוקבא הות בְּדֵן. ומגו דכתיב, (משלי ה) נפת תטפנה שפתי זרה, אתמשכו ישראל אבתרה יתיר, דכתיב וילכו העם לפני האחד עד דן. ובגין כך תרין עגלין הוו. ומשיך לון ירבעם בארעא קדישא, והוה חובא עליה ועל ישראל, ומנע ברפאן מן עלמא. ועליה פתיב (משלי כח) גוזל אביו ואמו וגו'.

ועל דא הוו עגלין, דהא לבושא קדמא דמתלבש סטרא אחרא שור איהו, כמה דאתמר. ואי תימא אמאי איהו עגל ולא שור. אלא ודאי כך אתחזי, וכן בכל סטרין, שירותא דלבושא זוטא איהו, והא אוקימנא. ועל דא בני רחימאי, פיון דאלהים בעו, ובסטור דאלהים אתבני עובדא, אלהים קדישא, אימא, דאחידת תדיר בדרועא דמלפא, וסליקת רצועה, לא הות תמן, ואצטריך ליה למשה למהוי תמן באתרהא, פיון דאנקיד ליה קדשא בריך הוא, אסתפל. תלת זמנין אנקיד ליה, אי משה רעינא מיהימנא, כמה חילך תקיף, כמה גבורתך רב, תלת זמנין אנקיד ליה, דכתיב ועתה הניחה לי הא חד. ויחר אפי בהם ואכלם, הא תרין. ואעשה אותך לגוי גדול, הא תלת. חכמתא דמשה בתלת נקודין אלין. אחיד בדרועיה ימינא, לקבל הניחה לי. אחיד בדרועיה שמאלא, לקבל ויחר אפי בהם ואכלם. אתחבק בגופא דמלפא, לקבל ואעשה אותך לגוי גדול. וכד אתחבק בגופא, תרין דרועין מסטרא דא ומסטרא דא, לא יכיל לאתנענעא לסטרא בעלמא. דא הוי חכמתא דמשה, (ס"א דבמילי) דמיני נקודין

חכמתו של משה, (שדבריי) שמני רמזים של המלך הפיר בכל אחד מהם מאיזה מקום יחזיק, ובחכמה הוא עשה.

באו רבי אלעזר והחברים ונשקו ידו. היה שם רבי אבא. אמר, אלמלא לא באתי לעולם אלא לשמע את זה - די לנו. בכה ואמר, וי רבי, כשתסתלק מן העולם, מי יאיר ויגלה אורות התורה? דבר זה בחשכה נסתר עד עכשו, שיעצא משם, והרי מאיר עד רום הרקיע, ובכסא המלך הוא רשום, והקדוש ברוך הוא שמח עכשו בדבר הזה. וכמה שמחה על שמחה נוספה מלפני המלך הקדוש. מי יעיר דברי חכמה בעולם הזה כמותך.

בא וראה, טרם חטא אדם, היה עולה ועומד בחכמת האור העליון, ולא היה נפרד מעץ החיים. כיון שהגדיל תשוקתו לדעת ולרדת למטה, נמשך אחריהם, עד שנפרד מעץ החיים, וידע רע ועזב הטוב. ולכן כתוב (תהלים ח) כי לא אל חפץ רשע אפה לא יגרף רע. מי שנמשך ברע, אין לו דיור עם עץ החיים. וטרם שחטאו, היו שומעים קול מלמעלה ויודעים את החכמה העליונה ולא פוחדים. כיון שחטאו, אפלו קול שלמטה לא יכלו לעמד בו.

כמו זה, טרם שחטאו ישראל, בשעה שעמדו ישראל על הר סיני, העברה מהם והמתו של הנחש הזה, שהרי אז בטול של יצר הרע היה בעולם, ודחו אותו מהם, ואז נאחזו בעץ החיים ועלו למעלה, ולא ירדו למטה. אז היו מפירים והיו רואים אספקלריות העליונות, ועיניהם היוארו, ושמחו להכיר ולשמע. ואז חגר אותם הקדוש ברוך הוא בחגורות של אותיות השם הקדוש שלא יוכל לשלט עליהם הנחש הזה,

דמלפא ידע בכל חד מנייהו, באן אתר יתקף, ובחכמתא עבד.

אתו רבי אלעזר וחבריא, ונשקו ידו. היה תמן רבי אבא, אמר, אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא, די לן. בכה ואמר, ווי רבי, בד תסתלק מעלמא, מאן ינהר ויגלי נהורין דאורייתא. מלה דא, בחשוכא אתטמר עד השתא, דנפק מתמן, והא נהיר עד רום רקיעא, ובכרסיא דמלפא רשים, וקודשא בריך הוא חדי השתא בהאי מלה. וכמה חדו על חדו, אתוסף מקמי מלפא קדישא. מאן יתער מלי דחכמתא בעלמא דין פותיך.

תא חזי, עד לא חטא אדם, היה סליק וקאים בחכמה דנהירו עלאה, ולא היה מתפרש מאילנא דחיי. כיון דאסגי תיאובתא למנדע, ולנחתא לתתא, אתמשיך אבתרייהו, עד דאתפרש מאילנא דחיי, וידע רע ושבק טוב. ועל דא כתיב, (תהלים ה) כי לא אל חפץ רשע אפה לא יגרף רע, מאן דאתמשך ברע, לית ליה דינרא עם אילנא דחיי. ועד לא חטאו, הו שומעין קלא מלעילא, וידעין חכמתא עלאה, ולא דחלי. כיון דחטאו, אפילו קלא דלתתא, לא הו יכלין למיקם ביה.

בגוונא דא, עד לא חטאו ישראל, בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני, אתעבר מנייהו זוהמא דהאי חווא, דהא כדין בטול יצר הרע היה מעלמא, ודחו ליה מנייהו. וכדין אתאחידו באילנא דחיי, וסליקו לעילא, ולא נחתו לתתא. כדין הו ידעין, והו חמאן, אספקלרין עלאין, ואתנהרן עינייהו, וחדאן למנדע ולמשמע. וכדין חגר לון קדשא בריך הוא, חגירין דאתוון דשמא